

Etnolog: jajko to najbardziej czytelny i uniwersalny symbol życia

Jajko zawsze kojarzone jest z początkiem, zarodkiem, a jednocześnie z czymś, co dopiero zapowiada właściwe życie; to uniwersalny symbol życia, chyba najbardziej czytelny i oczywisty spośród wszystkich symboli - mówi PAP etnolog dr Damian Kasprzyk z Uniwersytetu Łódzkiego.

Wśród wielu atrybutów wielkanocnych takich jak baranek, zajączek, palma czy bazie najważniejszym elementem było i jest jajko. Jednak obecność jajka w koszyczku, a także na stołach w rozmaitej formie, to element o dłuższej tradycji i o

wiele głębszej historii niż ta chrześcijańska - mówi ekspert z Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej UŁ.

Jak zaznaczył, jajko pojawia się w wielu mitach, legendach czy świętych historiach. W wielu mitologicznych tekstach to wszechświat mieści się w gigantycznym jajku, stworzonym przez bogów, bądź też powstaje z rozbitego jajka. Także niektórzy bogowie czy herosi z mitologii greckiej wykluli się z jaja.

Jajo umieszczano w egipskich czy starorzymskich grobowcach, gdzie symbolizowało nadzieję na dalsze życie w innym wymiarze. „Jajo towarzyszyło człowiekowi wszędzie tam, gdzie coś zaczynało, budowano. Dlatego też jaja, czasami w wielkich ilościach, wrzucano pod fundamenty budowanych domów, świątyń, pałaców i innych budowli” - dodał.

Etnolog przypomniał, że u Słowian, choć nie tylko, jajko związane było z bóstwami solarnymi i symbolizowało narodziny i życie.

„Pojawienie się jajka w symbolice chrześcijańskiej było związane z jego symboliką jeszcze w świecie pogańskim i w chrześcijaństwie została ona po prostu zachowana” - zaznaczył etnolog.

Jak podkreślił, w przypadku Świąt Wielkanocnych mamy do czynienia ze zdwojonymi okolicznościami narodzin i początku. Mamy bowiem z jednej strony Zmartwychwstanie Chrystusa, co oznacza początek wiary i religii.

„Z drugiej zaś strony Wielkanoc to okres szczególny, ponieważ niezależnie, kiedy w kalendarzu wypada, to zawsze jednak w tym samym czasie przyroda budzi się do życia. W związku z tym obecność jajka jako symbolu życia, płodności, odradzania się jest tutaj czymś jak najbardziej oczywistym i można powiedzieć, że jest to wręcz symbol niezbędny” - zaznaczył dr Kasprzyk.

Ekspert podkreślił, że jaja zdobiono i zdbi się właściwie na cały świecie - od Ameryki, przez Europę, aż po Daleki Wschód. „Oczywiście nie musi mieć to koniecznie zawsze związku z religią. W wielu kulturach jajo zdobiono w celach magicznych po to, aby jakieś zjawiska sprowokować bądź też jakieś niebezpieczeństwa oddalić” - wyjaśnił.

Jak zaznaczył, ciekawym jest, że zdobienie jaj w wielu kulturach było domeną kobiet - podobnie było w naszej kulturze, bowiem przez setki lat to kobiety

zajmowały się zdobieniem jajek, również w okresie wielkanocnym.

Być może wyjaśnienia tej sytuacji - jego zdaniem - można by doszukiwać się w pewnych legendach i podaniach z terenów Grecji czy Bałkanów. Tam bowiem - jak opowiadał - zdobienie jajek łączono z postacią Marii Magdaleny.

„Otóż Maria Magdalena miała zanieść królowi Herodowi ozdobione jaja po to, aby wybłagać u niego litość dla Jezusa. W innych legendach Maria Magdalena zноси jajka strażnikom, którzy pilnują Jezusa po jego pojmaniu” - dodał.

PAP - Nauka w Polsce

szu/ gma/

źródło: www.naukawpolsce.pap.pl

zdjęcie główne: nina_p_v via Twenty20